

Baukje Venema (links) en Gitte Brugman demonstreren het gebruik van *Mooie plaatsys*. FOTO KEES VAN DE VEEN

Bijzonder boek over een bijzondere plek

JOEP VAN RUITEN

LEEUWARDEN Fotografen Baukje Venema en Gitte Brugman grepen een gemeentelijke herindeling aan voor een lofzang op dat wat verandert en blijft. Het resultaat, de cassette *Mooie plaatsys*, is een potentiële kandidaat voor de titel 'Best verzorgde boek'.

Als je het in één zin wilt samenvatten, dan is *Mooie plaatsys* een monument voor het Bildt, de gemeente die is opgegaan in de gemeente Waadhoeke, vertellen de fotografen Baukje Venema en Gitte Brugman in de studio van eerstgenoemde in de verdwenen gemeente Haren.

Op tafel staat een rood-grijze cassette van karton met daarin vier handgebonden fotoboekjes. In drie van de vier boekjes wordt verslag gedaan van een onderzoek: naar de band van Venema met haar geboortestreek, naar het landschap van het Bildt en naar de taal, het Bildts. Het vierde boekje is een album waarin de portretfoto's van inwoners van het Bildt ontbreken. Ze worden bijgeleverd, de gebruiker mag ze zelf inplakken.

„Alle delen vertellen iets over identiteit”, vertellen Brugman en Venema, die besloten samen te werken op advies van een oplettende gemeenteambtenaar. „Over de plek waar je vandaan komt. Over de taal waarin je je uitdrukt. Over de plek waar je woont en opgroeit. En over de gemeenschap – de mensen om je heen zijn medebepalend voor je identiteit.”

Venema nam voor *Mooie plaatsys* het merendeel van de foto's voor haar rekening, vaak gebruikmakend van haar negentiende-eeuwse camera. Brugman ontfermde zich over de tekst en smokkelde een paar kleurenfoto's binnen. Toen het materiaal verzameld was, klopten de twee aan bij boekbinder Wytze Fopma in Wier.

Aanvankelijk dachten de twee fo-

Een afbeelding uit *Mooie plaatsys* van het dorp Ouwe-Syl.

tografen aan één boekje. „We wilden iets sobers, passend bij het gebied. Er hoefde van ons geen goud op, geen leer om en leeslinten in. Het Bildt is een sober en kaal gebied. Het landschap is rechtlijnig. De taal is kort. De mensen zijn wat dwars. De vormgeving, die is gedaan door grafisch ontwerper Kitty Lolkema uit Groningen, moest daarbij passen.”

Over de oplage hadden ze niet nagedacht. „Toen vroeg Fopma hoe lang het Bildt heeft bestaan. Rekenend vanaf de inpoldering door Hollanders in 1505 en de opheffing in 2017 kwamen we uit op 513. Daar werd het unieker van, maar ook duurder. We hebben alle jaartallen op de cassette gestempeld. Alle boekjes in een cassette hebben dan ook dat nummer gekregen.”

Het budget vloeide voort uit de vormgeving. „We hadden vooraf geen idee wat dit moest gaan kosten. Toen we eenmaal wisten hoe het eruit moest zien, zijn we op zoek gegaan naar geld – via fondsen, subsidies en crowdfunding. Tijdens de presentatie in december waren er

zo'n tweehonderd verkocht. Nu begint de volgende ronde.”

Mooie plaatsys begon met de vraag van Venema hoe het komt dat ze nog steeds zo'n sterk gevoel heeft bij het Bildt. „Het leek een soort heimwee”, zegt Venema, die in de stad Groningen woont. „De herindeling vormde een aanleiding om dat uit te zoeken. Inmiddels denk ik te weten hoe het zit. Als je je jeugd elders hebt doorgebracht, lijkt het alsof dat achter je ligt. Nu weet ik dat het bij je hoort.”

De inwoners van het Bildt waren bang dat een deel van hun identiteit met de herindeling zou verdwijnen. „Deels is die angst terecht”, stellen Brugman en Venema.

„Maar het gaf en geeft ook een samenhangsgevoel. Door de herindeling is ook veel ontstaan: een hernieuwd besef dat het Bildts een bijzondere taal is en het Bildt een bijzondere plek. Daardoor zijn weer mensen opgestaan om dat te bewaken.”

www.mooieplaatsys.frl
www.lc.nl/video